

**OTTELUTUOMARIOIKEUDET JA OTTELUTUOMAREIDEN
KOULUTUS SUOMEN TAEKWONDOLIITTOSSA
24.8.2010**

SUOMEN TAEKWONDOLIITTO RY
THE FINNISH TAEKWONDO FEDERATION

1. TUOMARIOIKEUDET

Suomen Taekwondoliitossa on kolme kansallisten ottelutuomarioikeuksien luokkaa: C, B ja A, joista C on alin ja A korkein luokka. Ylempien luokkien oikeudet ja kelpoisuusvaatimukset ovat aina alempaa luokkaa täydentäviä. Tuomarin tuomarioikeudet voivat lisäksi olla joko aktiivisia tai passiivisia.

IR-tuomarit eivät muodosta Suomessa omaa luokkaansa. IR-oikeudet omaavan tuomarin katsotaan Suomessa kuuluvan siihen kansalliseen luokkaan, joka hänelle on myönnetty. IR-tuomareiden oikeuksista päättää WTF omien sääntöjensä mukaisesti.

Ottelutuomarin tuomariluokituksesta päättää liiton ottelutuomarijaos.

Tuomarilla on oltava voimassa oleva Suomen Taekwondoliiton lisenssi (vast.).

1.1 C-luokka

Aktiivisen C-luokan tuomari on oikeutettu toimimaan pistetuomarina kaikissa Suomen Taekwondoliiton ja sen jäsenseurojen järjestämässä kilpailuissa. C-luokan tuomari on lisäksi kelpoinen toimimaan keskustuomarina muissa kuin liiga-, SM- ja kansainvälisten sarjojen otteluissa. Edellä mainitusta poiketen C-luokan tuomari voi kentän johtajana toimivan A-luokan tuomarin välittömässä valvonnassa toimia myös ranking- tai SM-sarjojen otteluiden keskustuomarina. Tällaisissa tapauksissa valvovalla A-tuomarilla on oikeus muuttaa kaikkia C-tuomarin keskustuomarina tekemiä ratkaisuja ja/tai vaihtaa keskustuomari kesken ottelun. Vastuu ottelun johtamisesta ja kaikista keskustuomarin tekemistä ratkaisuista on A-tuomarilla.

C-tuomarin kelpoisuusvaatimukset ovat:

1. Vähintään 16 vuoden ikä
2. Vähintään vihreä vyö (6. kup)
3. Yleinen taekwondo-tuomarilta edellytettävä nuhteettomuus
4. Hyväksytysti suoritettu Suomen Taekwondoliiton tuomarin peruskurssi

Lisäksi on toivottavaa, että C-tuomarilla on kokemusta valmentajana tai kilpailijana taekwondokilpailuista.

1.2 B-luokka

Aktiivisen B-luokan tuomari on oikeutettu:

1. Toimimaan kaikissa otteluun liittyvissä tuomari tehtävissä Suomessa.
2. Toimimaan liiton tuomarivaliokunnan ja kilpailun järjestäjän suostumuksen perusteella kaikissa otteluun liittyvissä tuomari tehtävissä ulkomailla.

B-tuomarin kelpoisuusvaatimukset ovat:

1. Vähintään 18 vuoden ikä
2. Toiminta tuomarina vähintään kuudessa (6) kilpailussa vähintään yhden (1) ja enintään kolmen (3) toisiaan seuraavan kalenterivuoden aikana.
3. Useamman A-tuomarin suositus siitä, että tuomarin taidot keskustuomarina ovat riittävät tämän korottamiseksi B-luokkaan.

1.3 A-luokka

Aktiivisen A-luokan tuomari on oikeutettu:

1. Toimimaan kaikissa otteluun liittyvissä tuomaritehtävissä Suomessa ja kilpailun järjestäjän suostumuksen perusteella ulkomailla.
2. Oikeutettu toimimaan Suomen Taekwondoliiton tuomarivalvojana, jolloin A-tuomari on samalla velvollinen noudattamaan kaikkia liiton tuomarivalvojan koskevia ohjeita ja määräyksiä.

A-tuomari on kilpailun tuomarivalvojan pyynnöstä velvollinen toimimaan tuomaritoiminnan kypsyysnäytteen valvojana.

A-tuomarin kelpoisuusvaatimukset ovat:

1. Vähintään 20 vuoden ikä
2. Toiminta keskustuomarina vähintään kahdeksassa (8) kilpailussa vähintään kahden (2) ja enintään neljän (4) toisiaan seuraavan kalenterivuoden aikana B-tuomariksi korottamisen jälkeen.
3. Toiminta tuomarina vähintään yhdessä (1) ulkomaisessa kilpailussa.
4. Tuomaritoiminnan kypsyysnäytteen hyväksyttävä suorittaminen kahdessa (2) eri liiga- tai ylemmän tasoisessa liiton kilpailussa ja vähintään (2) ja suositeltavasti kolmen (3) eri valvojan alaisuudessa enintään kahden (2) toisiaan seuraavan kalenterivuoden aikana.
5. Erityinen taekwondo-tuomarilta edellytettävä nuhteettomuus.

1.4 IR-luokka

Tuomari on IR-tuomari, kun hänellä on voimassa oleva WTF:n tuomarilisenssi. WTF:n lisenssi myönnetään, kun tuomari on hyväksyttävästi suorittanut WTF:n tuomarikurssin.

IR-tuomari toimii Suomessa kansallisen tuomariluokituksensa mukaisissa tehtävissä.

Suomen Taekwondoliiton kelpoisuusvaatimukset kansainväliselle tuomarikurssille ovat:

1. Vähintään 25 ja enintään 50 vuoden ikä.
2. Aktiivisen A-luokan tuomarioikeudet.
3. Toiminen A-luokkaan korottamisen jälkeen tuomarina vähintään neljässä (4) liiton kilpailussa enintään kolmen (3) toisiaan seuraavan kalenterivuoden aikana.
4. Toiminen A-luokkaan korottamisen jälkeen tuomarina vähintään kahdessa (2) ulkomaisessa kilpailussa.
5. Vähintään neljän (4) ja poikkeuksellisesti vähintään kahden (2) danin Kukkiwonin myöntämä vyöarvo.
6. Hyvä englannin kielen suullinen ja kirjallinen taito.
7. Tunnetusti arvostettu toiminnassaan taekwondo-tuomarina.

1.5 Tuomarivalvoja

Liiton tuomarivalvojat eivät muodosta erillistä tuomarien luokkaa. Tuomarivalvojan oikeuksista ja velvollisuuksista on annettu erilliset ohjeet.

2. TUOMARIOIKEUKSIEN MUUTTAMINEN JA PASSIVOINTI

2.1 Oikeuksien alentaminen

Tuomarin tuomarioikeudet voidaan poistaa kokonaan, jos tuomarin ei voida katsoa nauttivan Suomen Taekwondoliiton tuomarilta edellytettävää luottamusta esimerkiksi vakavien sääntö- tai muiden rikkomuksien vuoksi tai jos tuomarin ei muutoin voida enää katsoa olevan kelvollinen toimimaan oikeuksiansa vastaavana tuomarina Suomen Taekwondoliiton valvomissa kilpailuissa.

C- tai B-tuomarin oikeuksia ei voida alentaa, ne voidaan vain passivoida tai poistaa kokonaan.

A-tuomarin oikeudet alennetaan automaattisesti B-oikeuksiksi, jos oikeudet passivoidaan.

IR-tuomarin oikeudet alennetaan A-oikeuksiksi, jos WTF:n tuomarille myöntämä kansainvälinen tuomarilisenssi raukeaa eikä WTF palauta lisenssiä ilman uutta tuomarikurssia.

2.2 Oikeuksien passivointi

Tuomarin tuomarioikeudet passivoidaan, mikäli tuomari ei aktiivisesti toimi tuomarina. Passiiviset tuomarioikeudet omaava tuomari ei ole oikeutettu toimimaan missään tuomaritehtävissä.

Tuomarin C-, B- tai A-oikeudet passivoidaan, jos tuomari ei ole osallistunut taekwondon kilpailusääntöjen tai niiden soveltamiskäytännön muuttumisen vuoksi järjestetyille liiton kilpailusääntöjen kertauskurssille. Tämän lisäksi:

- a) C-tuomarin tuomarioikeudet passivoidaan, jos tuomari ei ole toiminut tuomarina vähintään yhdessä (1) liiton kilpailussa enintään kahden (2) toisiaan seuraavan kalenterivuoden aikana.
- b) B-tuomarin tuomarioikeudet passivoidaan, jos tuomari ei ole toiminut tuomarina vähintään kahdessa (2) liiton tai ulkomaisessa kilpailussa enintään kahden (2) toisiaan seuraavan kalenterivuoden aikana.
- c) A-tuomarin tuomarioikeudet alennetaan passiivisiksi B-oikeuksiksi, jos tuomari ei ole toiminut tuomarina vähintään kahdessa (2) liiton tai ulkomaisessa kilpailussa enintään kahden (2) toisiaan seuraavan kalenterivuoden aikana.

2.2 Oikeuksien palauttaminen ja aktivointi

C- ja B-oikeudet aktivoidaan, kun tuomari on suorittanut liiton kilpailusääntöjen kertauskurssin.

B-oikeuksiksi alennetut A-oikeudet palautetaan aktiivisiksi A-oikeuksiksi, kun tuomari on suorittanut liiton kilpailusääntöjen muututtua suorittanut niiden kertauskurssin sekä kurssin jälkeen enintään kahden (2) vuoden kuluessa toiminut tuomarina vähintään kolmessa (3) liiton tai ulkomaisessa kilpailussa.

IR-oikeudet omaavalle tuomarille voidaan myöntää kansalliset ottelutuomarioikeudet C-, B- tai A-luokkaan liiton ottelutuomarijaoksen harkinnan mukaan.

2.3 Menettely

Tuomarioikeuksien passivoinnista ja alentamisesta päättää liiton ottelutuomarijaoksen kerran vuodessa kunkin kalenterivuoden alussa.

Tuomarioikeuksien aktivoinnista ja palauttamisesta päättää liiton ottelutuomarijaos tarpeen mukaan.

Muutoksista tiedotetaan liiton www-sivuilla.

3. TUOMARIKOULUTUS

Suomen Taekwondoliiton tuomareiden peruskoulutusjärjestelmä sisältää tuomarikurssin ja tuomaritoiminnan kypsyysnäytteen. Tämän peruskoulutuksen lisäksi liitto järjestää tarpeen mukaan kertauskursseja. Kansainvälisten tuomareiden koulutuksesta huolehtii WTF.

3.1 Tuomarikurssi

Tuomarikurssin ja siihen liittyvät näyttökokeet hyväksytysti suorittanut saa tuomarin C-oikeudet. Peruskurssi antaa valmiudet toimia taekwondo-ottelun kaikissa tuomaritehtävissä. Peruskurssin jälkeen C-tuomarikokelaan on annettava käytännön näytöt liiton A-tuomarin valvonnassa kahdessa ottelukilpailussa, joista toinen voi olla salikilpailu, mutta vähintään toisen on oltava harrastaja- tai liigakilpailu.

Kurssi on tarkoitettu erityisesti tuomarin urasta kiinnostuneille, mutta kurssi on erittäin hyödyllinen myös kilpailijoille ja valmentajille, jotka haluavat luulojen ja uskomusten sijasta todellista tietoa pisteiden antokriteereistä ja tuomarien ajatusmalleista sekä ohjeista ottelua ja sen kulkua tuomarin näkökulmasta arvioitaessa.

Kurssi sisältää teoriaosuuden ja –kokeen sekä käytännön harjoittelun.

3.2 Luokan korotus B-luokkaan

B-luokkaan korottamiseksi ei järjestetä erillistä kurssia tai koetta, vaan korottamisesta päättää liiton ottelutuomarijaos, kun muodolliset edellytykset B-luokkaan korottamisesta ovat täyttyneet ja kun tuomari on taitotasoltaan kypsä korotettavaksi B-tasolle.

3.3 Tuomaritoiminnan kypsyysnäyte

Tuomaritoiminnan kypsyysnäytteen hyväksytysti suorittanut voi saada tuomarin A-oikeudet. Kypsyysnäyte on tarkoitettu niille B-tuomareille, jotka ovat soveltuvia kaikkein vaativimpiin tuomaritehtäviin ja tuomarivalvojana toimimiseen ja jotka ovat valmiita ottamaan erityistä vastuuta tuomaritoiminnan johtamisesta ja kehittämisestä kilpailuissa ja sen ulkopuolella.

Tuomaritoiminnan kypsyysnäyte ei ole kurssi, vaan se on eräänlainen ”työnäyte”, jossa tuomari toimii kilpailuolosuhteissa kaikissa tuomaritehtävissä kokeneempien tuomareiden erityisessä valvonnassa. Kypsyysnäytteen hyväksytysti suorittanut tuomari kykenee

- i) toimimaan oikein ja häkeltymättä vaikeissakin keskustuomarin toimintaan liittyvissä tilanteissa;
- ii) tekemään itsenäisesti perusteltuja ratkaisuja sääntöjen soveltamiseen liittyvissä tilanteissa;
- iii) lukemaan ottelua keskimääräisesti arvioiden virheettömästi;
- iv) perustelemaan heti ja lopullisesti kaikki tekemänsä ottelun kulkuun tai lopputulokseen liittyvät ratkaisut;
- v) johtamaan tuomarikenttää ja koko kilpailun tuomaritoimintaa objektiivisesti ja varmallalla tavalla;
- vi) olemaan hyvänä esimerkkinä kaikessa tuomaritoiminnassa.

3.4 Hakumenettely

C-, B- ja A-tuomareiden koulutuksesta vastaa liiton ottelutuomarijaos liiton toimintasuunnitelman mukaisesti. Tuomarit kansainväliselle tuomarikurssille valitsee liiton hallitus ottelutuomarijaoksen tekemästä esityksestä.

Tuomarikurssi järjestetään liiton toimintasuunnitelman mukaisesti yhden tai useamman kerran kalenterivuodessa.

Ottelutuomarijaos kutsuu A-tuomarin näyttökokeeseen soveltuvaksi katsomansa B-tuomarit. Yhdessä kilpailussa voi kypsyysnäytteen antaa enintään kaksi (2) B-tuomaria.

Ottelutuomarijaos sopii yhdessä kutsutun tuomarin kanssa kypsyysnäytteen antamisen ajankohdasta ja paikasta. Tuomarikurssille tai kypsyyskokeeseen osallistuvalla on kokeen jälkeen oikeus saada jäljennös koearvostelustaan.